

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát
Matiční 20, 702 00 Ostrava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-653/24-T
Sp. zn. ČŠIT-S-134/24-T

Název	Základní škola Havířov-Město Gorkého 1/329 okres Karviná
Sídlo	Gorkého 1, 736 01 Havířov-Město
E-mail	reditelstvi@zsgh.cz
IČO	62 331 221
Identifikátor	600 136 396
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Igor Zat'ko
Zřizovatel	Statutární město Havířov
Místo inspekční činnosti	Gorkého 329, Havířov
Inspekční činnost na místě	12. 3. 2024 – 15. 3. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Havířov-Město Gorkého 1/329 okres Karviná (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. V 18 třídách se v základní škole vzdělávalo 432 žáků, 41 z nich mělo diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby prvního až čtvrtého stupně podpory, 18 žákům byla poskytována podpora prostřednictvím předmětu speciální pedagogické péče a pro 38 žáků nebyl český jazyk mateřským jazykem. Celkem 15 žáků si škola vyhodnotila jako ty, kteří potřebují podpůrná opatření prvního stupně. Škola si identifikovala šest nadaných žáků. Základní škola vzdělává podle vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s názvem Škola pro život. Ve čtyřech odděleních školní družiny se vzdělávalo 105 žáků podle vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání. Informace o subjektu jsou dostupné na webových stránkách www.zsgh.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Při řízení školy vedení vychází z koncepce rozvoje, která je připravena do roku 2025 a v současnosti pracuje na jejím vyhodnocení a aktualizaci. Školní vzdělávací program reaguje na změny rámcového vzdělávacího programu. Rozvoj komunikativních dovedností na prvním stupni podporuje předmět dramatická výchova. Z disponibilní časové dotace jsou podpořeny hlavně stěžejní předměty český jazyk a matematika. Škola má jasně nastavená pravidla ke komunikaci a organizování své činnosti a zajišťuje bezpečné prostředí pro výuku. V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví jsou žáci pravidelně poučováni a seznamováni s riziky. Vedení školy provádí analýzu úrazovosti, přesto se její míra pohybuje na zvýšené úrovni. Vzniká především v hodinách tělesné výchovy nebo souvisejících pohybových aktivitách. Ke zvýšení dlouhodobě se snižující tělesné zdatnosti žáků škola spolupracuje s trenéry havířovských sportovních oddílů, kteří společně s učiteli připravují výuku zaměřenou na rozvoj pohybové obratnosti žáků a nabídku k podpoře pravidelného sportování.

Ředitel školy delegoval část řídicích kompetencí na svou zástupkyni. O organizačních záležitostech jsou zaměstnanci informováni prostřednictvím týdenních plánů, jejichž náplň vychází z pravidelných porad vedení školy. Každý měsíc se učitelé a vedení školy schází k řešení pedagogických a provozních záležitostí na společné poradě. Ředitel i jeho zástupkyně pravidelně hodnotí průběh výuky jednotlivých učitelů prostřednictvím hospitací. V jejich závěrech jsou identifikovány klady hodnocené výuky a v menší míře také její nedostatky. Cílené hodnocení zaměřené na určitý jev ve výuce (např. na stanovení cíle a jeho vyhodnocení, zařazení badatelských aktivit) by přispělo k ještě vyšší efektivitě výuky. Ředitel školy každoročně vede individuální rozhovory s učiteli. Jejich součástí je stanovení osobních cílů nejen v dalším vzdělávání, ale také při práci se žáky včetně práce pedagogů v předchozím období. Učitelé mají možnost reflektovat chod školy nebo podávat návrhy ke zlepšení pracovního prostředí. Vedení školy získává relevantní podklady pro koncepční práci a sestavení plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, který je vyváženě zaměřen na naplňování potřeb jednotlivých zaměstnanců i na plnění úkolů vyplývajících z provozu školy (rozvoj digitálních dovedností, práce se žáky vyžadujícími podporu). Tato aktivita významně pomáhá k vytváření příznivého klimatu v organizaci.

Ve škole pracuje kvalifikovaný tým učitelů. Novým a začínajícím učitelům poskytuje podporu vedení školy i uvádějící učitelé. K větší jistotě při využívání pedagogických metod a forem výuky u začínajících učitelů by přispěly vzájemné následky na prvním i druhém stupni u různých učitelů a jejich následný rozbor.

Ve škole jsou využívány jen v menší míře aktivity, při kterých by žáci participovali na životě školy (žakovská samospráva, třídnické hodiny s tematickým zaměřením, spolupráce mezi ročníky), kde by měli prostor podílet se na tvorbě školních pravidel a rozhodovat o aktivitách, které následně mohou prohloubit jejich vztah ke škole. Přiměřená úroveň delegovaných pravomocí podpoří jejich občanské kompetence, samostatnost a odpovědnost za jejich rozhodnutí. Při plánování změn ve škole se vedení opírá o stabilní a spolupracující pedagogický sbor. O příznivém klimatu v organizaci svědčí vysoký počet odevzdaných anketních dotazníků, ze kterých vyplývá příznivá úroveň kolegiální spolupráce mezi vedením a učiteli i pedagogy navzájem.

Školní stravování umožňuje po většinu týdne výběr ze dvou připravovaných hlavních jídel. Žákům, jejichž zdravotní stav na základě lékařského potvrzení vyžaduje dietní režim, je dovážena strava s omezením lepku.

Školní družina využívá pro práci vlastní prostory v samostatné části budovy. Jedno nové oddělení (zřízeno od ledna 2024) pracuje v běžné třídě. Všechna oddělení jsou vybavena dostatečným množstvím materiálu a pomůcek pro zábavu i rozvoj kreativity žáků. Kvalifikovaní vychovatelé v odpoledních hodinách připravují aktivity v odborných učebnách, tělocvičně, venkovním hřišti, ale také na lezecké stěně nebo v bazénu mimo budovu školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve škole byly provedeny hospitace u většiny vyučujících a téměř ve všech třídách. Výuka byla realizována v souladu s kurikulárními dokumenty a rozvíjela výstupy obsažené ve školním vzdělávacím programu. V jejím úvodu většinou učitelé na obou stupních realizovali naplánovanou a promyšlenou motivaci. Rychlý sled různých otázek, matematická rozcvička, prezentace aktualit, brainstorming, společná píseň nebo odvození tématu podle indicií dokázaly účinně navodit atmosféru k další práci. Učitelé na začátku výuky převážně formulovali vzdělávací téma, a v jen některých případech si vědomě stanovili vzdělávací cíl. Také ze zvolených metod a úkolů ve výuce někdy cíl nevyplýval ani v jejím průběhu. Jeho nestanovení mělo v závěru výuky vliv na její nekonkrétní a všeobecné hodnocení, případně jeho úplnou absenci.

Organizačně byla výuka naplánována s převahou frontálních a individuálních aktivit, které byly doplněny v různé míře účelnou partnerskou spoluprací. Účelnost časté frontální práce byla různá. Někdy zahrnovala detailně připravenou práci učitele, podpořenou digitální prezentací a jejím cílem bylo předání žákům co největšího množství informací. V některých případech frontální práci doplňoval intenzivní řízený rozhovor k prezentovaným poznatkům a více zapojoval žáky do dění ve třídě. Účelněji byla tato metoda využita na obou stupních školy v rámci orientačního opakování probrané látky. Ve většině případů takto připravená činnost narážela na své organizační limity. Žáci mnohdy jen pasivně přijímali předkládané poznatky a učitelé nezískali ucelenou zpětnou vazbu o úrovni zvládnutí probíraného učiva jednotlivými žáky. Frontálně vedená výuka dávala jen málo příležitostí vyhledávat informace, zpracovávat a prezentovat je nebo aktivně pracovat se žáky s identifikovanou nutností podpory. Asistenti pedagoga mají v těchto případech jen omezené možnosti ověřovat zvládnutí učiva u žáků vyžadujících podporu. Frontální činnost byla někdy doplněna individuální prací žáků, nejčastěji formou řešení úloh v pracovním listu. Učitelé i žáci měli příležitost si častěji ověřit, do jaké míry zvládli nové nebo opakované učivo. Pedagogové průběžně kontrolovali správnost postupu u zadaného úkolu a byli jim nápomocni při jejich řešení. Žáky vyžadující vyšší míru pozornosti podporovali, po předchozí domluvě

s vyučujícím, také asistenti pedagoga. Učitelé u této modifikace frontální výuky získávali již konkrétnější přehled o zvládnání učiva a mohli na něj účinněji reagovat. Ve výuce byly jen sporadicky zařazovány diferencované úkoly pro žáky pracující rychlejším tempem nebo pro ty, kteří projevují o probírané téma hlubší zájem. Kooperativní práce žáků (práce ve dvojici a skupinové aktivity) byly ve většině případů zařazovány jako doplněk frontální a individuální práce. Jen část výuky byla připravena tak, aby byly její stěžejní formou. V takto pojaté výuce učitelé dokázali využít její přednosti, jako jsou partnerské učení nebo získávání informací z různých zdrojů, jejich zpracování a následná prezentace získaných poznatků podle předem známých kritérií. Na takto připravenou činnost často navazovalo sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení práce skupin i jednotlivců. Žáci měli příležitost využít vlastní nebo školní digitální techniku. Asistenti pedagoga byli aktivně zapojeni do organizace výuky a podpory skupin i žáků vyžadujících jejich péči.

Obsahově byla výuka přiměřeně náročná. Ve výuce se nevyskytovaly problémy, které by narušovaly její průběh. Žáci měli možnost uplatnit své poznatky získané v jiných předmětech, případně z reálného života. Učitelé při výuce vybírali příklady spojené s městem nebo regionem, kde žijí. Úměrně zvoleným metodám a formám výuky učitelé rozvíjeli čtenářskou, matematickou nebo digitální gramotnost žáků. Hodnocena byla především aktivita žáků. Učitelé využívali pochvalu k průběžné motivaci pro další činnost. Některé práce žáků jsou zařazovány do sběrného portfolia hodnocených prací. V závěru výuky se učitelé ve spolupráci se žáky věnovali kvalitativně různému hodnocení výuky. Všeobecné hodnocení průběhu výuky a zaměření na rozsah získaných znalostí převládalo nad ověřováním naplnění stanoveného cíle.

Vzdělávací program zájmového vzdělávání umožňuje žákům trávit smysluplně volný čas využitím pestré nabídky činností. Zvolené postupy vedly účastníky k otevřené komunikaci, schopnosti naslouchat ostatním, ohleduplnosti vůči druhým a nést v přiměřené míře odpovědnost za svou osobu a své zdraví. Sledovaný průběh i záznamy o činnosti svědčí o účelném kombinování pobytu v hernách s venkovními aktivitami zaměřenými na ekologii, hru, relaxaci a pohybový rozvoj žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Učitelé v základní škole průběžně získávají informace o individuálních výsledcích žáků. Pro ověřování jejich dílčích znalostí a dovedností využívají standardní nástroje. Nejčastěji hodnotí aktivitu v hodině, ve vysoké míře využívají krátké nebo delší shrnující písemné práce, evidují také méně efektivní výsledky ústního zkoušení v lavici nebo před tabulí. Žáci s vyznamenáním převyšují počet žáků, kteří prospěli. Množství neprospívajících žáků se několik let zpátky pohybuje v řádu jednotek. Příčinou školního neprospěchu je nejčastěji vysoká, mnohdy neomluvená absence a nízká motivace žáků ze sociokulturně méně podnětného prostředí. Rovněž množství udělených pochval výrazně převyšuje počet udělených opatření k posílení kázně. Dosahované souhrnné vzdělávací výsledky žáků jsou dlouhodobě velmi dobré, kontrastují však se slabými výsledky výběrového zjišťování provedeného Českou školní inspekcí.

Zadání shrnujících čtvrtletních a pololetních písemných prací je konzultováno v rámci metodických orgánů a posléze ve třídách doplněno o rozbor chyb a jejich opravu. Učitelé nebo asistenti pedagoga většinou zaznamenávají přímo na písemné práci konkrétní druhy zvolené podpory nebo míru dopomoci u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Výsledky rozsáhlejších písemných prací nejsou dosud souhrnně vyhodnocovány a porovnávány. Vedení školy ani metodické orgány tudíž nemají přesné podklady

k přijímání adekvátních opatření k jejich zlepšování. Škola aktuálně nevyužívá uvolněné úlohy z mezinárodních testování, případně volně dostupná zadání úloh komerčních firem, jejichž výsledky by škole poskytly širší pohled na to, jak dovedou uplatnit získané poznatky z výuky v praxi. Zákonní zástupci jsou o výsledcích vzdělávání informováni prostřednictvím elektronických žákovských knížek, na třídních schůzkách, případně osobních konzultacích.

Školní poradenské pracoviště při své práci vychází z aktualizovaných dokumentů (Minimální preventivní program), jejichž součástí je rozbor výsledků anketního zjišťování mezi žáky, učiteli i zákonnými zástupci. Jeho členové zajišťují preventivní aktivity pro třídy, jednají se zákonnými zástupci žáků a často ve spolupráci s ředitelem školy řeší individuální problémy ve třídách. Vzhledem k narůstajícímu počtu případů náročného chování žáků na obou stupních školy by k efektivnější práci přispělo jeho rozšíření o dalšího člena se zaměřením na problematiku žáků prvního stupně a také důsledné pořizování zápisů z jednání se zákonnými zástupci, případně s žáky. Zapojením do projektu škola získala prostředky na zajištění speciálního pedagoga, který se výraznou měrou podílí na podpoře zvyšujícího se počtu žáků vyžadujících individuální pedagogickou péči. Speciální pedagog poskytuje učitelům i asistentům odborné konzultace nebo přednášky pro celý pedagogický sbor. Aktivity asistentů pedagoga významně přispívají k aktivizaci žáků, procvičování učiva, komunikaci s rodiči nebo nastartování prvního kroku při řešení úkolu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Při začleňování žáků s poruchou autistického spektra do kolektivu pomáhají jejich pravidelná setkání v klubu sociálních dovedností pod vedením asistentky pedagoga.

Škola organizuje různorodou bohatou odpolední zájmovou činnost pro žáky (sport, šachy, informatika, konverzace v cizím jazyce, ekoaktivita), úspěšně rozvíjí spolupráci s rodičovskou organizací při přípravě společných akcí (jarmarky, akademie), zapojuje se do městských sportovních akcí a každoročně pořádá soutěž pro havírovské školy na podporu rozvoje znalostí lokální historie a patriotismu.

Školní družina prostřednictvím nabízených aktivit žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání a k aktivnímu trávení volného času. Vychovatelky vhodně využívají možnosti, které nabízí prostory školy a její okolí. Naplňování výchovně vzdělávacích cílů ve školní družině je vyhodnocováno na základě zapojení a úspěšnosti žáků v soutěžích, či z verbálních i praktických výstupů jednotlivců i skupin.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2018 poklesl počet žáků o 7 %, ale počet žáků s potřebou podpory vzrostl o 17 %. Ve třídách se v současnosti na vzdělávání žáků podílí 13 asistentů pedagoga (nárůst o 77 %).
- Pro výuku tělesné výchovy škola využívá moderní zrekonstruované sportoviště.
- Škola zajistila kvalitní vybavení pro rozvoj digitální gramotnosti.
- Vedení školy dosud přijalo jen částečná opatření, která by výrazně zlepšila zjištěná identifikovaná v inspekční zprávě z roku 2018 v oblasti účinného shrnutí učiva vzhledem ke stanovenému cíli, cílené práce s chybou a širšího využívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků.

Silné stránky

- Škola úspěšně spolupracuje s partnery i zřizovatelem, rozvíjí a vede žáky k smysluplnému využívání volného času. (1.5)
- Aktivita asistentů pedagoga umožňuje žákům s podporou jejich intenzivnější začlenění do výuky a dosahování adekvátních výsledků vzdělávání. (6.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Nižší zapojení žáků do života školy nenabízí dostatek příležitostí k jejich sociálnímu a občanskému rozvoji. (3.4)
- Zvolené metody a úlohy ve výuce podporovaly jen v menší míře vlastní práci žáků při naplňování stanoveného cíle a vyhodnocení jeho zvládnutí. (4.1)
- Ve výuce převládaly frontální a individuální formy práce, které limitovaly častější zařazování badatelských aktivit, kritického myšlení a podporu rozvoje gramotností. (4.2)
- Učitelé jen výjimečně naplánovali činnosti ve výuce tak, aby naplňovali potřeby nadaných žáků nebo těch, kteří mají zvýšený zájem o probírané téma. (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Vytvořit příležitosti pro zapojení žáků do školní samosprávy, přípravy celoškolních projektů, pro práci s kolektivy během třídnických hodin nebo jejich spolupráci mezi ročníky.
- Plánovat cíl výuky tak, aby při jeho plnění převládala práce žáků a v závěru ověřit jeho zvládnutí.
- Využívat širší škálu forem výuky umožňující vzájemné učení, vyhledávání informací, jejich zpracování a prezentaci podle stanovených kritérií.
- Diferencovat aktivity ve výuce, aby se mohli rozvíjet nejen žáci s podporou, ale také žáci projevující zájem o určité téma.
- Posílit školní poradenské pracoviště o pozici výchovného poradce na prvním stupni a důsledně evidovat záznamy z jednání se zákonnými zástupci žáků.
- Rozšířit podporu učitelům s krátkou pedagogickou praxí o vzájemné naslechy u různých kolegů a zprostředkovat jejich následný rozbor.
- V rámci metodických orgánů vyhodnocovat dosažené vzdělávací výsledky žáků, informovat o nich vedení školy a přijímat opatření k jejich zlepšení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 10 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací programy pro základní vzdělávání Škola pestrá paleta, a pro zájmové vzdělávání platné ve školním roce 2023/2024
2. Matrika základní školy vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
3. Koncepce rozvoje Základní školy Gorkého Havířov na roky 2021-2025
4. Rámcový plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2023/2024
5. Hospitační záznamy vedení školy vedené ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
6. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
7. Zápisy z jednání předmětových komisí a metodických sdružení ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
8. Výroční zprávy o činnosti školy z roku 2021/2022 a 2022/2023
9. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (vzorek)
10. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2023/2024
11. Dokumentace školního poradenského pracoviště včetně dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
12. Dokumentace související se zajištěním bezpečnosti žáků při poskytování vzdělávání vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
13. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy a zajištění školního stravování pro školní rok 2023/2024 k datu inspekční činnosti (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petr Novotný, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Adéla Kulová, školní inspektorka

PaedDr. Ivana Marková, Ph.D., školní inspektorka

Mgr. et Mgr. Gabriela Guziurová Tomiczková, školní inspektorka

Mgr. Dagmar Šírová, školní inspektorka

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní pracovnice

3. 4. 2024